BIJDRAGEN

TOT DE KENNIS DER

GEHEIME GENOOTSCHAPPEN VAN DE CHINEZEN,

BEPAALDELIJK HET

TIÊN-TÍ-HOEÍ.

IV.

NALEZINGEN EN VERVOLG.

Toen wij de in het eerste Deel der *Bijdragen tot de Taal- Land- en Volkenkunde van Neêrlandsch Indië*, geplaatste Verhandeling over het Hemel-Aarde-Verbond besloten met de publicatie van den Gouverneur-Generaal van N. I. van den 8sten November 1851, waarbij dit Genootschap als onwettig uit de N. I. Bezittingen geweerd is, meenden wij het geheele onderwerp genoegzaam te hebben toegelicht en konden niet verwachten, dat ons zoo spoedig weder aanleiding zoude gegeven worden, om daarop nogmaals terug te komen.

Naar mate het Hemel-Aarde-, of Drieheids-Verbond bij den jongsten opstand in China meer en meer op den voorgrond trad, en zich als de ziel dezer beweging voordeed, trok het ook meer en meer de algemeene aandacht tot zich en werd het voorwerp van verschillende nieuwe nasporingen. Eene reeks van berigten, die ons kort geleden uit *Hong-kong*, *Schang-hai*, enz. toevloeiden, overtuigden ons weldra, dat het zaak was, den afgebroken draad onzer eerste Verhandeling weder op te vatten, ten einde eenige punten nader toe te lichten, anderen door bewijzen te staven, en ten slotte éenen blik te slaan op het nieuwe, uit den schoot van het Hemel-Aarde-Verbond voortgekomen koningrijk in China.

Wij komen, in de eerste plaats, terug tot de vroeger, op bl. 280, ver-

melde opgave, volgens welke de stichting van het Hemel-Aarde-Verbond in het jaar 1674 plaats greep.

Had bij de eerste behandeling van het onderwerp de omstandigheid, dat in het handschrift van den Heer A. L. WEDDIK, de namen van personen en plaatsen naar eenen van de officiële of Mandarijnen-taal afwijkenden tongval uitgedrukt waren, voor ons eenige onzekerheid aangaande de eigenlijk te volgen schrijfwijze doen ontstaan, ten gevolge waarvan wij het toen raadzaam hebben geoordeeld, eene volledige mededeeling van het verhaalde uit te stellen: — deze moeijelijkheid is thans voor een groot gedeelte uit den weg geruimd. Door de welwillendheid toch van den Heer W. L. DE STURLER zijn wij in het bezit gekomen van een Handschrift van ABRAHAM BETTING VAN CAMPEN, dat ruim 800 woorden van denzelfden tongval bevat, met bijvoeging van de Chinesche karakters, en de verhouding van dezen tongval tot de officiële taal is ons daardoor aangetoond. Daar nu ook het *Overland-China Mail*, N°. 75, Augustus 6. 1853, en het *Chinese Repository*, vol. XVIII, June 1849, N°. 6, bl. 288 [1], de bedoelde schets in eene nieuwe vertaling bevatten, zien wij ons in staat gesteld, uit deze bronnen het navolgende als den hoofdinhoud van het bedoelde verhaal hier mede te deelen.

STICHTING VAN HET HEMEL-AARDE-VERBOND IN 1674.

Keizer K'ANG-HI in oorlog gewikkeld met het land *Si-loe* (?), had in 1673 zoo veel tegenspoed gehad, dat hij zich op aanzoek van zijnen generaal *Kŏ Ting-hoei* genoodzaakt zag, het volk te wapen te roepen en tot dat einde proclamatiën deed vasthechten. De monniken van het Convent *Schào-lin* [2] op een der bergen van *Kiu-lièn*, in het depart. v. *Fŏe tscheoe foe*, prov. *Fŏe kiën*, namen de proclamatie af en verklaarden den overheden, dat zij den vrede met het *Siloe*-land zouden herstellen, zonder van de nationale militie ge-

[1] Het bedoelde artikel van het China Mail is een onnauwkeurig uittreksel, en slechts verstaanbaar, wanneer men het ontbrekende uit het Chinese Repository bijgevoegd, en de schrijf- of drukfouten verbeterd heeft.

[2] 少林寺 *Schào-lin-sse.*

bruik te maken. Hun aanbod werd aangenomen. Zij werden ten getale van 128 naar de hofstad vervoerd, den Keizer voorgesteld, en deze verleende hunnen abt den rang van Generaal-Majoor en gaf hem een zwaard en een zegel met het opschrift: "*Kia hao jĭ schan*, d. i. Vermeerderaar des Rijks [1]." De monniken trokken met troepen en eene keizerlijke volmagt, krachtens welke zij van den keizerlijken Intendant *Tsching Kiun-tă* ondersteuning mogten vorderen, tegen den vijand op, en gedroegen zich zoo dapper, dat drie maanden nadat zij zich bij het keizerlijke leger gevoegd hadden, alom de zege behaald en het land *Siloe* aan het gezag van den Keizer onderworpen werd. Bij hunne terugkomst te *Pĕ-king* werden zij luisterrijk ontvangen en aan het hof voorgesteld.

Naar hun klooster in *Fŏe-kiën* teruggekeerd, werden de krijgshaftige monniken op aanstoken van zekere hovelingen door de bestuurders der provincie vervolgd en zagen zij zich verpligt zich tegen hunne vijanden te verdedigen. Het gevolg was, dat hun klooster 's nachts in brand gestoken werd, waarbij de monniken allen, op 18 na, om het leven kwamen. Zij die het vuur ontsnapten, vlugten met het zegel en het zwaard naar eenen tempel achter het convent, knielden voor het altaar van Boeddha neder en smeekten om redding. Door dezen gezonden daalde *Tschoe kai* (?) neder, en baande twee wegen, waar langs de monniken ontvlugten konden. Toen zij onder de troepen bij het klooster den man zagen, die deze tot gids gediend had, sloegen zij hem dood, en er ontstond tusschen hun en de troepen een gevecht, aan welk nieuw gevaar zij echter met het aanbreken van den dag gelukkig ontkwamen. Zij vlugtten naar *Tsch'ang scha-foe* (28° 12′ n. br., 110°, 26′, 57″ o. l.) in *Hoe-koeang*, waar hun aantal door gebrek en ellende tot op vijf verminderde. Dezen, genaamd TSAI, FANG, MA, HIU en LI, werden door twee schippers, *Sië* en *Woe*, in hunne vaartuigen eenige dagen verborgen gehouden en ondersteund.

Op het gerucht dat *Tsching Hioeng* met een troep soldaten ter hunner vervolging naar *Hoe-koeang* was gekomen, en den keizerlijken Intendant *Tsching Kiun-tă*, die zich met een geleide bij hem voegen wilde, als verdacht van geheime verstandhouding met de monniken van het *Schao-lin-*

---

[1] Wij laten dit voor hetgeen het is.

klooster, op hoog bevel met den dood gestraft en zijn lijk in de rivier geworpen had, verlieten zij hunne schuilplaatsen en namen de wijk in den voorouderlijken tempel van *Kăo ki* [1]. Zij verhaalden hunne rampen aan *Hoeang* en zijne vrouw *Tschoeng* die daar leefden, en bleven er twee weken, tot ze vernamen, dat er troepen ter hunner opsporing in aantogt waren, waarop zij naar den *Ling-wang* tempel vlugtten.

Op zekeren dag, dat zij langs den oever der rivier wandelden, vonden zij een drievoetig zilveren wierookvat en een groen edelgesteente. Onder op de vaas waren de vier woorden gegrift: *Făn T'sîng*, *Föe Mîng* [2], d. i. Weg met de *Ts'ing*, herstelt de *Mîng*-dynastie. Ook vonden zij twee porseleinen vazen van die soort, welke bij het loten gebruikt worden. Zij wierpen deze driemalen op den grond, zonder dat zij braken, waarop zij uitriepen, "De dag onzer wraak zal komen!"

Een troep ruiters kwam op hen af om hen gevangen te nemen; zij ontkwamen nogtans en vlugtten naar eenen heuvel, waar zij het gezin van den ongelukkigen intendant *Tsching Kiun-tă* aantroffen, wiens lijk door zijne bloedverwanten in de rivier gevonden en op dezen heuvel begraven was. Hier zagen de vlugtelingen een zwaard van perzikhout uit den grond verrijzen; er stonden twee draken op, die om een juweel streden en op het gevest waren dezelfde vier woorden: *Făn Ts'îng*, *Föe Mîng* [2] gegrift. Daar de ruiters hen ook hier vervolgden, vlugtten zij tot aan het graf, waar twee vrouwen het perzikhouten zwaard grepen en daarmede de soldaten terug dreven. De vlugtelingen bragten bij deze familie den nacht door en keerden den volgenden morgen naar den Tempel *Ling wang* terug.

Ter zelfder tijd kwamen vijf paardenkoopers, genoemd WOE, HOENG, LI, TAO en LIN, op hunne rondreis aan dezen tempel, slooten met de vijf geestelijken een verbond, en men beloofde bij eede om elkander bijstand te verleenen tot in den dood.

Daar de soldaten hen ook hier vervolgden, vlugtten zij naar het *Loeng-foe*-gebergte en werden door vijf roovers geholpen en in veiligheid gebragt. Nadat zij dezen hunne geschiedenis hadden verhaald, gaven de roovers

---

1 高溪廟. 2 反清復明.

hun den raad, zich twee of drie maanden bij hen schuil te houden en dan naar een "Rood Bloemen-Paviljoen[1]" te gaan en daar troepen aan te werven en paarden te koopen.

Korten tijd daarna kwam daar ook zekere TSCHIN KIN-NAN, die, gelijk hij verhaalde, beambte van het departement van oorlog en lid van het *Han-lin*-collegie (van de Academie der Wetenschappen) geweest was, maar ten gevolge van intrigues zijn ontslag gekregen had. Hij had sedert dien tijd het land doorgezworven om schijnbaar over wijsbegeerte te prediken, doch in de daad om brave mannen op te sporen en aan zich te verbinden. Hij was nu met eenigen hier gekomen, om zich met de monniken te vereenigen, en het ongelijk hem aangedaan te wreken.

Verheugd over den gelukkigen zamenloop van omstandigheden, bepaalde men door het lot eenen gelukkigen dag — het was de 25ste der 7de maand (de 31ste Augustus 1674), op het middaguur van welken zij allen hun met sterken drank vermengd bloed dronken en eenen eed van broederschap zwoeren. Het Hemel-Aarde-Verbond werd gesticht. Plotseling ontstond er eene schudding in het Zuiden en zij zagen aan den hemel de woorden verschijnen:

天庭國式

Tiën-ting — *Koeë-scht*, d. i. Hemelshof[2] — 's rijks wet (of voorbeeld). De eedgenooten, toen 170 man sterk, besloten den 15den der volgende maand den oorlog te beginnen.

Nu voegde zich bij hen TSCHOE HOENG-TSCHOE[3]), een knaap van 13 jaren, kleinzoon van Keizer *Tsoeng-tsching* (reg. 1628—44) en zijne gemalin *Li*, dus een telg van het geslacht *Ming*. Deze werd dadelijk als hun opperhoofd [als tegenkeizer] erkend, TSCHIN KIN-NAN tot generaal benoemd en de overige leden werden in verschillende andere betrekkingen als aanvoerders en ministers enz. geplaatst, terwijl tot aanvoerder der voorhoede, de dapperste

---

[1] 紅花亭 *Hoeng-hoa-ting.*

[2] Naar ik vermoed is onder Hemelshof de *loge* van het Verbond te verstaan.

H.

[3] *Tjoe Hong-tjiok*, volgens het handschrift van den Heer WEDDIK.

van allen, zekere HOANG TSCHÎNG-NGÊN[1] gekozen werd, die zijnen naam in *T'iên yeóe Hóeng*[2], d. i. de Hemel bescherme de *Hoeng*'s (lieden der vloed), veranderde. De verbondenen, die allen den eed van getrouwheid met hun bloed bezegeld hadden, kozen den naam *Hoeng*[3] tot hunnen geslachtnaam en *I*[4] (regtvaardig) tot leus.

Nadat de vaandels ingewijd en troepen geworven waren, trok men naar de provincie *Tsché kiâng*. Toen men onder weg zeker klooster bereikte, trad een monnik buiten.

Het was WAN YUN LOENG[5], die wegens een vroeger beganen moord in dit klooster gevlugt was. Hij was tien voet lang, had een hoofd zoo groot als een mud, roode haren en armen als boomen. Hij wilde zien, welke monniken het waren, die zulke krijgsbanieren droegen, en noodigde de schaar om binnen te treden. Toen men hem zeide, dat de ambtenaren der bestaande dynastie onregtvaardig waren, en dat men wraak ging nemen wegens het verbranden van het *Schaò lin Convent*, en den moord op de broeders gepleegd, ontstak hij in woede, en de anderen om hem voor zich te winnen, begroetteden hem dadelijk als hunnen *Tá kó*[6] of Eerste Broeder Oudste, en droegen hem het opperbevel over de geheele strijdmagt op. Hij sneuvelde echter kort daarna bij de "Vijf Feniksbergen" in een gevecht tegen te Tataren, dat op den 9de dag der 9de maand (14 October 1674) plaats greep en waarin de opstandelingen het onderspit dolven.

Hun generaal TSCHIN KIN-NAN stelde nu den broeders voor, om uiteen te gaan, zich over alle provinciën des rijks te verspreiden en het bestaan van het Verbond geheim te houden, tot dat de HEMEL hun het teeken tot handelen zoude geven. "Laat ons," zeide hij, "het Hemel-Aarde-Verbond en eene vijfkleurige banier als het teeken aannemen, waardoor wij ons kunnen herkennen, waar en wanneer wij elkander ook mogten ontmoeten.

---

[1] 黃成恩. [2] 天祐洪. [3] 洪.

[4] 義. De door den Britschen berigtgever opgegevene vertaling "*patriotism*" is onjuist.

[5] *Ban in liong* volgens het handschrift van den Heer WEDDIK.

[6] 大哥.

De eedgenooten werden vervolgens provincie'sgewijze in afdeelingen gesplitst. De vijf geestelijken van het *Schaò-lin*-klooster werden tot hoofden benoemd van de vijf oudste *loges*, en gingen naar de provinciën *Fŏekiën*, *Koeang-toeng*, *Koeang-si*, *Hoe-koeang* (bevattende *Hoe-nan* en *Hoe-pĕ*, of de landen ten zuiden en ten noorden van het binnenmeer, *hoe*) en *Tschĕ-kiáng*, om kloeke mannen tot bondgenooten te werven. De genoemde vijf paardenkoopers werden hoofden der jongere *loges* en met het zelfde doel gezonden naar de provinciën *Ssé tsch'oeën*, *Koeeï-tscheoe*, *Kiang-nan*, *Yun-nan* en *Ho-nan*.

De aanvoerder der eedgenooten, TSCHIN KIN-NAN, keerde naar den "witte-oijevaar-berg" van waar hij geboortig was, terug en vervaardigde daar "de beurs, de toga en de tunica," waarvan hij aan elke afdeeling een stel gaf. *Tschin Kin-nan* wordt thans als de eerste "Wierook-heer" [1] of Groot-Meester van het Verbond beschouwd.

Wij hebben reeds vroeger uit de toelichtingen van het Reglement voor het Hemel-Aarde-Verbond, bl. 288, gezien dat het bewijs van lidmaatschap onder den naam van het "kleine boek" en het reglement onder dien van kleederen doorgaat. Wij vinden ook hier deze artikelen door bargoensche termen aangeduid.

De *loges*, waarin de eedgenooten op bepaalde dagen hunne bijeenkomsten houden, worden met verschillende soms zeer phantastische namen bestempeld. In de liederen worden zij onder den naam van *Moĕ-yang*-stad bezongen, in de proclamatiën meestal *T'aí-p'íng tí* [2], of het "land der gelijkheid" genoemd.

---

1 Wierook-Heer, in het Chineesch 香主 *Hiáng tschoè*, volgens sommige dialecten *Hóng-tschoè*, schijnt tevens een bedekte term voor 洪主 *Hong-* of *Hoeng-tschòe*, d. i. meester der vloed, of des *Hoeng*-verbonds te zijn.

2 太平地 *T'aí-p'íng-tí*. Ik weet zeer wel dat het woord *T'aí-p'íng*, d. i. *zeer effen*, in China en Japan gewoonlijk eenen staat van algemeene vrede gelijkende aan den spiegel van een rustig meer aanduidt; ik weet echter ook, dat de Boeddhisten het-

Tot de voornaamste afdeelingen eener loge behoort het "Roode-Bloemen-paviljoen" [*Hôeng-hoâ-ting* [1]] en "de hal van trouw en regtvaardigheid" [*Tschoeng-î-t'âng* [2]]. Zij staan in het midden der *loge*, dienen tot zetel voor het bestuur, en de broeders rangschikken zich naar bepaalde klassen rond om hetzelve. Het geheel vormt een kamp in 't klein. "De poorten en steenen der stad *Moĕ-yang* zijn," zoo als een lied het uitdrukt, "allen overheerlijk schoon; helden zonder tal zijn daar binnen verzameld, uitgedoscht als krijgslieden en burgerlijke ambtenaren en gereed de bevelen van hunnen Heer uit te voeren." Op altaren ziet men borden geplaatst, waarop de namen der stichters van het verbond geschreven staan, en de broeders bewijzen hun de aan voorouders verschuldigde hulde.

Aan de buitenste deur der *loge* wordt eene proclamatie uit naam van den eersten Grootmeester der provincie opgehangen, waarin de oorsprong van het verbond verhaald en zijn doel opgegeven is, en waarbij ieder een tot deelneming wordt opgeroepen. De proclamatie van den eersten Grootmeester voor de provincie *Koeang-toeng* is van den navolgenden inhoud.

"Tang, de tweede in rang van de vijf groote stichters, in de provincie *Koeang-toeng* vaardigt hiermede eene proclamatie uit aangaande het in stand houden der *Ming-* en het uitroeijen der *Ts'ing*-dynastie."

"In het jaar 1674 hebben de monniken van het *Schào lin*-convent door de wijze waarop zij het *Si-loe*-land binnentrokken en de vrede tot stand bragten, groote eer behaald. Desniettegenstaande heeft Keizer *K'ang-hi*, de eerloze monarch van *Ts'ing*, zijn gegeven woord vergetende en zijne belofte verbrekende, de hem betoonde vriendschap met wraak vergolden, en op het

---

zelfde woord bezigen om het begrip van *gelijkheid* uit te drukken en dat 平等 *P'ing-têng*, d. i. der orde van gelijkheid, eene algemeene benaming der boeddhistische geestelijkheid is. In den mond van eedgenooten, die elkander als broederen beschouwen en alles behalve vrede ademen, zal dus het dubbelzinnige woord wel de laatste beteekenis hebben, en *T'aí-p'ing-tí* zal niet, zoo als Engelsche berigtgevers meenen, "the land "of great tranquillity," maar den bodem van gelijkheid beteekenen.

[1] Zie bl. 296, noot 1.

[2] 忠義堂.

feest van den 15[den] dag der eerste maand, onder voorwendsel van de helden te willen beloonen, onverhoeds hun convent in brand gestoken, zoo dat alleen onze vijf stichters onder 's Hemels bescherming zich mogten redden. Dit onregt is nog niet gewroken."

"Daar onze "Wierook-heer" TSCHIN KIN-NAN ons gelast heeft, om in iedere provincie te gaan, en het *Hoeng*-verbond op te rigten; op ieder 3[de], 8[ste], 13[de], 18[de] en 28[ste] dag der maand de "brug te leggen, de markt te openen" en de kloeke en geleerde broeders bijeen te roepen om elkander te begroeten en een verbond te sluiten zoo als dat in den perzikentuin was: zoo zal men, wanneer de roepstem opgaat, daaraan beantwoorden, en elkander in moeijelijkheden wederkeerig hulp en bijstand verleenen. Weest gereed tot dat de banier der regtvaardigheid zal opgestoken worden, om de *Ming*-dynastie te herstellen, en al het onregt, onzen vijf stichters aangedaan, te wreken."

"Mannen, oud of jong, arm of rijk, wanneer de broeders hen op de gezegde marktdagen als nieuwelingen aanbrengen, zullen zij opgenomen worden in het *T'aí-p'ing-tí* (land der gelijkheid)" enz. enz.

Voor de stad *Canton* was de plaats der bijeenkomst in een dorp aan den voet van den "Witten-wolken-berg (*Pĕ-yun-schăn*); voor de *loge* van *Hô năn* een dorp omtrent eene mijl van de rivier gelegen; te *Hong-kong*, waar de "Triad-Society" bij publicatie van den Britschen Gouverneur in dd. 8 Januarij 1845 verboden is [1], werden eenigen tijd lang de bijeenkomsten gehouden aan het boveneind van *Wong-neï-tschoeng*.

Om nieuwe leden aan te nemen, is de tegenwoordigheid van acht tot tien broeders met den meester der *loge* voldoende, en bijeenkomsten met dit doel zijn aan geene bepaalde dagen gebonden. Zij hebben gewoonlijk ten huize van den voorzitter der *loge* plaats, die dan ook de benoodigde vaandels, tabliers, altaren en wierookvaten enz. in bewaring heeft.

De plegtigheden worden begonnen met het ontsteken van drie wierookstokjes door den voorzitter, waarin hij door de overige leden gevolgd wordt. Men aanbidt den "Hemel en de Aarde."

De inwijdingsplegtigheden zijn niet altoos dezelfde, ook passeren de nieuwe

---

[1] M. z. Chinese Repository XIV, February 1845, N°. 2.

leden niet altoos de "brug van zwaarden,[1]" wordende deze somtijds door eene uitgespannen roode deken vervangen, waaronder de nieuwe leden als onder de *Hoeng*-brug passeren, en in het "land der gelijkheid" (*T'aí p'ing tî*) worden binnengeleid.

Alvorens het nieuwe lid den eed aflegt, wordt door een der broeders de navolgende verklaring voorgelezen.

"Aangezien wij uit, naam der welwillendheid, regtvaardigheid, welvoegelijkheid, wijsheid en trouw, uit naam van al wat hoog en laag is in den Hemel en op Aarde ons vereenigen om de *Ming*-dynastie te herstellen, de vreemdelingen uit te roeijen, de *T'sing*-dynastie te vernietigen en den "waren Vorst en Heer[2]" te wachten; zoo smeeken wij nederig den doorluchtigen Hemel en zijne koninklijke gemalin de Aarde, de geesten der bergen en rivieren, den waren geest der zes stroomen, den Drakengod, die de vruchtbaarheid bestiert van ons land, zoo verre zijne grenzen zich uitstrekken, de zes Vuur- en Hout- (Elementaar-) geesten die, over dezen dag als bestierders gesteld, van hetgeen er gebeurt berigt geven aan de *Koeng-tsao*'s, de heilige en vereerende geesten, welke door het luchtruim heen en weder zweven; hen allen smeeken wij, om thans op ons neder te zien!"

"Hemel en Aarde liggen open; alle wezens genieten geluk en voorspoed. Wij zullen anderen de overleveringen onzer stichters onderwijzen."

"Thans vergaderd zijnde voor hem die onze "Wierook-Heer[3]" is, smeeken wij nederig den doorluchtigen Hemel en zweren te zamen te zullen leven en sterven."

"Wij brengen nieuwe leden aan, die gereed zijn het Hemel-Aarde-Verbond in te treden. De geslachtsnaam dien zij ontvangen, is *Hoeng*[4] ("Overstrooming"), hun vaderland zal *Kîn-lan-koeĕ*[5] (het "Gouden-Orchideen-rijk")

---

[1] Vergel. Bijdragen I. Deel, bl. 270 en II. Deel, bl. 134.

[2] 眞主. *Tschîn tschòe.*

[3] Z. bldz. 298, noot 1.

[4] 洪. Men vergel. I. Deel, bldz. 266 en 270.

[5] 金蘭國. *Kin-lân koeĕ*, schijnt de broederschap te beteekenen.

de plaats onzer bijeenkomsten *Hoeng-schun*[1] ("gehoorzaamheid aan het *Hoeng*-verbond") zijn."

"Zoo als in vroegere dagen LIEOE-PI, KOEAN-YOÈ en TSCHANG-FEI[2] in den perzikentuin een verbond als wapenbroeders sloten en tot grondslag daarvan gooede trouw en gehoorzaamheid aan de wet, tot toppunt welwillendheid en regtvaardigheid stelden, terwijl liefde en gehoorzaamheid jegens de ouders als de voornaamste deugd golden; zoo nemen ook thans deze nieuwe leden deze zes deugden tot grondslag van hunnen eed. Van het oogenblik af, dat wij het *Hoeng*-verbond binnen treden, zullen wij elkander als broeders beschouwen en met alle inspanning en een vast vertrouwen elkander tot het uiterste helpen en ondersteunen, zoo als broeders van dezelfde moeder zouden doen, zonder te vragen, of het al dan niet in ons eigen belang is."

"Wij vereeren, ten eerste, den Hemel als onzen vader, ten tweede, de Aarde als onze moeder, ten derde, de Zon als onzen oudsten broeder, ten vierde, de Maan als onze schoonzuster, ten vijfde, de vijf stichters van ons verbond en ten zesde WAN-YUN-LOENG als diens grondlegger. Wij beschouwen, ten zevende, ieder lid van dit verbond als onzen regtmatigen broeder, en ten achtste, alle leden van den Vloed (alle *Hoeng-kia*'s) als onze bloedverwanten.

"Knielende voor het wierookvat van rein zilver, doen wij met een rein hart den eed, drinken wij het bloed dat wij uit onze vingers doen druipen en zweren dat wij te zamen willen leven en sterven. Wij leveren ons over aan het *Kin-lan*-rijk, welks stichting op den 25sten dag der 7de maand van het jaar *Kiă-yin*[3] (den 31ste Augustus 1674!) plaats greep. Wij zweren dat wij nooit onze verbinding met dit genootschap (aan vreemden) zullen openbaren, noch onze kennis van het Drieheids-verbond door eenig teeken onzer hand zullen verraden. Wij zullen ons verheugen, wanneer het de onzen wel gaat; wij zullen te zamen houden, als of wij hetzelfde paard bereden. Ons voornemen zal nooit veranderen, en onze getrouwe, regtvaardige gezindheid zal alom genoegen verspreiden."

"Daar het uit de omwenteling des hemels (uit den loop der sterren)

---

[1] 洪 順. [2] M. z. Bijdragen, I. Deel, bl. 279. [3] 甲 寅.

blijkt, dat er thans in het paleis een vorst is die geen vorst is, en ministers aan het roer staan, die geene ministers zijn, zoo hebben wij besloten de *Ming*-dynastie te herstellen. Krachtens het bevel van onzen "Wierook-Heer" TSCHIN-KIN-NAN hebben wij het "Roode Bloemen Paviljoen" opgerigt, de brug gelegd, de markt geopend en voeren op een gelukkig uur onze spelen uit [1]. Wij die den wil hebben om te zamen de *Moĕ-yăng*-stad binnen te treden, zweren dat wij in ons voornemen onveranderlijk willen zijn, gelijk zeeën en bergen; en dat wij willen doen wat de Hemel wil. Ieder een zal zijne taak vervullen, want in het liederen boek staat geschreven:

Gelukkig hij die den Hemel gehoorzaamt;
Wie zich tegen hem verzet zal te gronde gaan!

"Wij willen de oude heerschappij herstellen en wraak nemen over het onregt, ons door het verbranden der geestelijken van het *Schaŏ-lĭn*-convent aangedaan; wij willen op het slagveld de nederlaag onzer voorvaders wreken. Door de herstelling der *Ming*-dynastie zal het geheele rijk tot het *Hoeng*-verbond toetreden."

Op deze verklaring volgen de 36 artikelen van den eed, die echter volgens de opgave in het *Chinese Repository* XVIII, 284, van diegenen, die wij vroeger in het Eerste Deel dezer Bijdragen, bl. 283, hebben leeren kennen, zoo zeer afwijken, dat wij volledigheidshalve het noodig achten ook deze hier op te nemen.

HET FORMULIER VAN EED.

(Volgens Chinese Repository XVIII, 284.)

1. "Na te zijn ingetreden in de "Groote [2] Broederschap," zweert gij,

---

[1] Wij hebben het hier met bargoensche bewoordingen te doen: Het "Roode-Bloemen-"paviljoen" is het binnenste der *loge*, waartoe de "brug van blanke zwaarden" leidt (m. vergl. I. bldz. 270). De *loge* zelve in haar geheel schijnt men onder den naam van *Moĕ-yang* stad te verstaan. "De markt openen en spelen uitvoeren" beteekent de ver-"gadering openen en handelen.

[2] Wanneer, zoo al ik veronderstel, in den Chineschen tekst *Hoeng hoéi* stond, zoo heeft *Hóeng* hier niet de beteekenis van groot, maar van vloed, en de be-

niets te zullen doen wat strijdig is tegen de Hemelsche betrekkingen die gij aanknoopt, noch van gevoelen te zullen veranderen door dezen eed te verbreken, of iets ten nadeele uws broeders te ondernemen: doet gij dit, zoo moge de god des Donders u verpletteren en vernietigen."

2. "Na te zijn ingetreden, zweert gij den gordel en de kleederen [d. i. het diploma en de andere geschriften] van het verbond niet heimelijk te zullen weggeven of verkoopen, of daaromtrent inlichting te geven: doet gij het, zoo moogt gij bloed spuwen en omkomen."

3. "Na te zijn ingetreden, zweert gij, nooit voor aangebodene belooning eenen verspieder te geleiden en eenen broeder te helpen vatten: doet gij het, zoo moogt gij omkomen door de beet eener slang, of door tijgers verscheurd worden."

4. "Na te zijn ingetreden, zweert gij, nooit eens broeders vrouw, dochter of zuster te zullen verleiden: doet gij het, zoo moogt gij omkomen door den dolk."

5. "Na te zijn ingetreden, zweert gij de wetten en besluiten des Verbonds niet te zullen verachten; noch in de bijeenkomsten van de broederschap personen mede te brengen, die geene leden zijn, noch hare beginselen in 't geheim bloot te leggen: doet gij het, zoo moge uw ligchaam in stukken gehouwen worden."

6. "Na te zijn ingetreden, zweert gij, in geval gij vader zijt, de regelen van het Verbond niet aan uwen zoon, zijt gij oudste broeder, niet aan uwen jongeren broeder te zullen openbaren, noch aanverwanten en vrienden iets daarvan mede te deelen: doet gij het, zoo moogt gij sterven door het zwaard."

7. "Na te zijn ingetreden, zweert gij, den zwakke niet te zullen onderdrukken door den sterke, noch den arme door den rijke, of de minderheid door de meerderheid: doet gij het, zoo moogt gij omkomen door tien duizend dolken."

8. "Na te zijn ingetreden, zweert gij, dat waar ook in het Rijk, hetzij in eene der beide hoofdsteden, of in eene der 13 provinciën, een broeder tot u mogt komen, dien gij als broeder erkent, dat gij hem zult huis-

---

woording van "groote" Broederschap moet door die van "*Hoeng*-verbond vervangen worden.

vesten en voeden, ontvangen en uitgeleiden: doet gij het niet, zoo moogt gij vallen door het zwaard."

9. "Na te zijn ingetreden, zweert gij, wanneer een uwer broeders in nood verkeert, hem getrouwelijk en belangloos daaruit te zullen redden: doet gij het niet, zoo moogt gij door duizend zwaarden in tien duizend stukken gehouwen worden."

10. "Na te zijn ingetreden, zweert gij, de ouders van eenen broeder te zullen beschouwen als uwe eigene; en wanneer een broeder zijne vrouw of zijnen zoon onder uwe bescherming stelt, hen te zullen beschouwen als uwe eigene zuster en als uwen eigenen neef: doet gij het niet, zoo moge de Hemel u verderven."

11. "Na te zijn ingetreden, zweert gij, geene nieuwe vijanden te zullen maken, en de ouden te vergeten: doet gij het niet, zoo moogt gij bloed spuwen en omkomen."

12. "Na te zijn ingetreden, zweert gij, wanneer een broeder u geld of kleederen toevertrouwt, om ze elders te bezorgen, ze voor hem te zullen medenemen en ze u niet toe te eigenen: doet gij het niet, zoo moge de god des Donders u verpletteren en vernietigen."

13. "Na te zijn ingetreden, zweert gij, wanneer gij eene misdaad begaat, persoonlijk daarvoor verantwoordelijk te zullen zijn en de lijfstraf te ondergaan, zonder eenen broeder in de zaak te wikkelen, of hem geld af te persen [voor de geheimhouding zijner medeplegtigheid]: doet gij het niet, zoo moogt gij bloed spuwen en omkomen."

14. "Na te zijn ingetreden, zweert gij, geen plan ten nadeele van eenen broeder te zullen vormen, of u zelven ten zijnen koste te bevoordeelen: doet gij het, zoo moogt gij vallen door het zwaard."

15. "Na te zijn ingetreden, zweert gij, wanneer gij de post bekleedt van klerk of dienaar van een Gouvernement, eenen broeder die in het naauw zit, getrouwelijk en ijverig te zullen helpen: beraamt gij in deze betrekking geheime plannen tegen broederen, zoo moge de god des Donders u verpletteren en vernietigen."

16. "Na te zijn ingetreden, zweert gij, eenen broeder niet te zullen dwingen om u crediet te geven, of geld te leenen, noch hem onder weg te plunderen, doet gij het, zoo moogt gij bloed spuwen en omkomen."

17. "Na te zijn ingetreden, zweert gij, wanneer gij gouvernements-ambtenaar wordt, nooit eenen broeder te zullen benadeelen, ten einde zelven voordeel van het Gouvernement te trekken: doet gij het, zoo moogt gij omkomen door de beet eener slang, of door tijgers verscheurd worden."

18. "Na te zijn ingetreden, zweert gij, wanneer het eenen broeder voorspoedig gaat, hem niet in den weg te zullen treden,, om hem geld af te persen: doet gij het, zoo moogt gij omkomen door het zwaard."

19. "Na te zijn ingetreden, zweert gij, geene schoonzuster uit het Verbond tot vrouw te nemen en het huwelijk door eenen koppelaar tot stand te brengen, noch ongeoorloofd verkeer met haar te onderhouden: doet gij het, zoo moge de god des Donders u vernietigen."

20. "Na te zijn ingetreden, zweert gij, wanneer meerdere broeders te zamen gekomen zijn, hen niet in een speelhuis te zullen lokken, ten einde hen af te zetten; doet gij het, zoo moge de god des Donders u vernietigen."

21. "Na te zijn ingetreden, zweert gij, in geval gij bij vergissing, of zonder hem te kennen, eenen broeder van het zijne berooft, het te zullen teruggeven, zoodra gij ontwaart, dat hij een broeder is: doet gij het niet, zoo moogt gij bloed spuwen en omkomen."

22. "Na te zijn ingetreden, zweert gij, wanneer gij eenen broeder ziet vechten met eenen niet-broeder, te zullen onderzoeken, en indien de broeder gelijk heeft, hem te helpen; heeft hij echter ongelijk, hem te zullen afraden; in geen geval zult gij den anderen helpen en den broeder beleedigen: doet gij het, zoo moge de god des Donders u verderven."

23. "Na te zijn ingetreden, zweert gij, uwe bijzondere wraak nooit tot eene algemeene te zullen maken en dus een bedekt plan ter verongelijking van eenen broeder te vormen: doet gij het, zoo moogt gij verslonden worden door eenen tijger, wanneer gij in het gebergte reist, of verdrinken, wanneer gij te water gaat."

24. "Na te zijn ingetreden, zweert gij, nooit met ondank te zullen vergelden de gunst van eenen broeder genoten, of hem te benadeelen, terwijl gij winst en rijkdom voor u zelven zoekt: doet gij het, zoo moge de donder u treffen of vuur u verteren."

25. "Na te zijn ingetreden, zweert gij, wanneer gelden worden bijeen-

gebragt ter ondersteuning van eenen broeder, die in nood verkeert, nooit u zelven dit geld toe te eigenen, of ten uwen behoeve te gebruiken: doet gij het, zoo moogt gij bloed spuwen en omkomen."

26. "Na te zijn ingetreden, zweert gij, dewijl ieder broeder het zijne heeft, wanneer gij iets van hem borgt, het te zullen terugbetalen en hem niet onder een valsch voorwendsel te zullen bedriegen: doet gij het, zoo moogt gij bloed spuwen en omkomen."

27. "Na te zijn ingetreden, zweert gij, het oor niet te zullen leenen aan kwaadspreken, ten doel hebbende om de broederlijke eensgezindheid te verbreken: doet gij het, zoo moogt gij omkomen door het zwaard."

28. "Na te zijn ingetreden, zweert gij, wanneer uw eigen broeder met eenen broeder van ons Verbond handgemeen is, beiden te zullen vermanen om op te houden; maar uwen eigen broeder niet heimelijk te zullen helpen: doet gij het, zoo moogt gij bloed spuwen en omkomen."

29. "Na te zijn ingetreden, zweert gij, wanneer gij ziet dat een broeder onderdrukt of mishandeld wordt, door iemand die geen lid is van ons Verbond, vooruit te treden om hem te helpen en niet uit vrees u terug te houden: doet gij het niet, zoo moge de donder u treffen of vuur u verteren."

30. "Na te zijn ingetreden, zweert gij, geen duivelskind [buitenlander?] in eens broeders huis te voeren of met niet-leden plannen ten zijnen nadeele te beramen: doet gij het, zoo moogt gij omkomen door het zwaard."

31. "Na te zijn ingetreden, zweert gij, wat ook een broeder u moge toevertrouwen, getrouwelijk daarop te zullen letten, en hem niet te kort te doen of te bedriegen: doet gij het, zoo moogt gij bloed spuwen en omkomen."

32. "Na te zijn ingetreden, zweert gij, in den omgang met broeders niet den schijn te zullen aannemen, als of gij het met hen eens zijt, terwijl gij hun heimelijk tegenwerkt: doet gij het, zoo moogt gij bloed spuwen en omkomen.

33. "Na te zijn ingetreden, zweert gij, naar huis keerende, u niet van den eed te zullen ontslaan: doet gij het, zoo moogt gij in de hel worden gestort en nooit eene verdere zielsverhuizing ondergaan.

34. "Na te zijn ingetreden, zweert gij, in eendragt te zullen leven met uwe broeders, wederkeerig hulp en bijstand ontvangende en verleenende: doet gij het niet, zoo moge de god des Donders u treffen.

35. "Na te zijn ingetreden, zweert gij, drie jaren lang rouw te zullen dragen [voor een overleden hoofd van het Verbond?] en eenen anderen [broeder] als "Wierook-Heer" te zullen huldigen, zoodra hij in de openbare vergadering als zoodanig is benoemd, en de oorkonden en kleederen ontvangen zal hebben: doet gij het niet, zoo moge de god des Donders u verpletteren."

36. "Gij nieuwelingen, gij allen, die dezen avond dezen eed gezworen hebt, blijft vereenigt van begin tot einde, en uwe getrouwe en eerlijke verknochtheid aan den eed, zonder voorbehoud, zal geluk verspreiden onder de broeders."

Ieder nieuw lid stort twee dollars in de verbondskas en ontvangt daarvoor uit handen van den Voorzitter het diploma, in het bargoensch dezer benden hoogst treffend "de beurs" genoemd. Het diploma is op lijnwaad deels gedrukt, deels geschreven; gewoonlijk wordt er eene kopij op papier bijgevoegd, die men bij zich draagt, terwijl men het orgineel te huis bewaart. Tegen betaling eener bepaalde som ontvangt het nieuwe lid, des verkiezende, ook de "verbondskleederen" en eene "sprei," waarbij nog "twee vondels of planken van de *Hoeng*-brug [1]" gevoegd worden, om des vereischt, zich daarvan te bedienen, zijnde deze "vondels" niets minder dan twee korte zwaarden, of dolken, die men in de mouwen verbergen kan.

Hebben wij reeds vroeger uit de toelichtingen van het Reglement voor het *T'iên-tí-hoeí*, bl. 288, gezien, dat het bewijs van lidmaatschap onder den naam van het "kleine boek" en het Reglement onder dien van "kleederen" doorgaat, wij vinden ook hier deze artikelen weder door bargoensche termen aangeduid. Onder "verbondskleederen en sprei" of volgens eene andere opgaaf onder "toga en tunika" verstaat men het boek, bevattende de geschiedenis van het Verbond, zoo als zij boven is opgegeven, benevens het formulier van eed, en aanwijzingen, hoe men in de *loges* kan worden aangenomen. De geschiedenis is met afbeeldingen der voornaamste verbondsleden geillustreerd, wordende hunne reeks geopend met den vroeger vermelden kleinzoon van Keizer *Tsoeng-tsching*. Ook onderscheidene dichtstukken zijn daarin opgenomen.

---

1 橋板. *Kiâo-pàn* of *Kiô-pan.*, bruggeplanken.

Of er in gewone tijden een algemeen opperhoofd is, dat als zoodanig door alle *loges* erkend, regtsmagt over allen uitoefent, kon men niet te weten krijgen. Zoo veel is zeker, dat de *loges* door agenten, welke op algemeene kosten gedurig heen en weer reizen, eene onderlinge gemeenschap onderhouden.

Op reis zijnde heeft ieder broeder aanspraak op huisvesting en voeding bij een' ander broeder. Hij mag in gewone omstandigheden geen geld vragen, alleen wanneer hij in het naauw zit en zich door de vlugt aan "een ruwen wind" (d. i. aan den arm der policie) onttrekt, mag hij twee honderd penningen vragen en aannemen.

De verjaardag des Verbonds wordt op den 25sten dag der 7de maand, door iedere loge plegtig gevierd en alle leden zijn krachtens art. 33 van het Reglement [1]) verpligt, daarbij tegenwoordig te zijn. Men geeft aan dit feest den schijn als gold het de viering van den geboortedag eens afgods. Men slaat eene tent of loods van matten op en voert spelen uit om het ware oogmerk te verbergen.

Proef van het Bargoensch.

Het veelvuldig gebruik, dat de eedgenooten van het bargoensch maken, waardoor zij in staat zijn, niet slechts den vreemdeling te misleiden, maar hunne eigene landgenooten, welke diergelijke woorden ter goeder trouw naar hunne algemeene beteekenis opvatten, naar goedvinden te verraden en te verkoopen, geeft ons aanleiding hier eene proef dezer geslepene taal mede te deelen. Zij is aan het handschrift van den Heer A. L. WEDDIK ontleend. De aangehaalde Chinesche woorden behooren tot eenen tongval, welke dien van *Föe-kiën* het meest nabij komt; de tusschen haakjes geplaatste woorden wijzen de hoog-Chinesche uitspraak aan.

[1] Z. *Bijdrage v. h. Kon. Inst.*, I, 238. De daar opgegeven tijdsbepaling, de 15de dag, zal wel in 25ste dag moeten worden veranderd.

Hoofdambtenaar, *khoa hoe* (官 府 *koeân foê*),

Ondergeschikt ambtenaar, *khoa* (官 *koeân*),

Rijks- of Gouvernementstroepen, *khoa peng* (官 兵 *koeân ping*),

Vreemdeling, *goa lang* (外 郎 *waí lâng*),

Mensch, (man) *lang*, (郎)

Tien menschen, *tjap lang*, (十 郎 *schĭ lâng*),

Menigte menschen, *lang tjee*,

Kampakkerij (huisbraak) *kiap hio*, (劫 墟 *kiĕ hiu*).

Zeeroof, *kiap tjoen*, (劫 船 *kiĕ tsch'oeên*)

Straatroof, *kiap laoe*, (劫 路 *kiĕ lóe*).

Een paar zwaarden, *siang to* (兩 刀 *liâng tâo*),

Strooschoenen, *tsjao we* (草 鞋 *ts'aò hiai*),

Rijst, *bie* (米 *mì*),

Gekookte rijst, *phoey* (飯 *fan*),

Rijst eten, *tja phoey* (食 飯 *schĭ fan*,)

Pinangnoot, *pin lang*,

Menschen moorden, *tay lang* (殺 郎 *schă lang*),

Bargoensche woorden.

Toey tauw, vijand (對 頭 *toeí t'eôe*).

Hong a, wind (風 ....., *foeng* ...).

Beng hong, storm (猛 風 *meng foeng*, hevige wind).

Oe hong, togt, trekwind.

Bee, paard (馬 *mà*).

Tje nio, één taël (一 兩 *yĭ liang*).

Hong toa, harde wind (風 團 *foeng toean*, wind van alle zijden.

Toa yoe soen, op groote patrouille uitgaan.

Tja aa, eene eend opeten (食 鴨 *schĭ yă*).

Pa tje kouw, patrijzen schieten. (打 鷓 鴣 *tă tsche koe*.

Khio pan, bruggeplanken (橋 板 *kiaô pan*).

Thie pan, ijzeren planken 鐵 板 *thiĕ pan*).

Kia-sim, spiegelbeeld.

Kia tjoey, gebrokene spiegel.

Pa soa, zand slaan (打 沙 *tă scha*.

Tay tjoe, vorstenzoon (太 子 *t'ai tsz'*).

Sie hie, de ooren wasschen (洗 耳 *siên ñi*).

Overzigt der voornaamste geheime Genootschappen in China en onder de Chinezen in den Indischen Archipel.

Toen in China na den mislukten opstand van 1803 (in het 8ste *Kia-king*-jaar) de deelneming aan geheime genootschappen in het algemeen, en aan het *T'iën-tí-hoéi* in het bijzonder, op straffe des doods verboden werd, veranderden de leden van het laatste dezen naam in dien van 三合會 *Sân-hŏ hoéi* (in den *Fŏekiën*-dialect *Sam hap hoi*) d. i. Drieheidsverbond.

In eene latere proclamatie van het Chinesche Gouvernement (Pekingsche Moniteur van den 7den October 1817 [1]) vindt men de navolgende Genootschappen, als gevaarlijk voor den Staat veroordeeld.

1. Het Drieheids- of Hemel-Aarde-Verbond. Het had toen het overwigt in Canton en was bijna uitsluitend in de Straat van Malacca en op de eilanden van den Indischen Archipel in zwang.

2. 義興會 *I híng hoéi*, of in den Foekiën-dialect *Gi hin˟hoi*, d. i. Genootschap voor de Opkomst van het Regt, of van de Regtvaardigen.

3. 大興會 *Tá-híng-hoeí*, het Genootschap van de Groote Opkomst (*The great ascending Society*).

4. ...., Het Genootschap van Glorie en Glans.

5. ...., De Witbuizen.

6. ...., De Roodbaarden.

7. 小刀會 *Siaò tâo hoeí*, het Verbond der kleine messen of der dolken (*the small-knife-Society*), volgens de nieuwste berigten [2], een tak van het Drieheids-Verbond, en in den loop van dit jaar bijzonder werkzaam te *Schang-hai*. Het telde zes tot tien duizend leden, waaronder velen uit *Koeang-toeng* en *Fŏekiën*, de ruwste en onhandelbaarste der bevolking. De meeste leden waren voorvechters, spelers en opiumrookers, en men vermoedde, dat zij "niet zeer vijandig jegens de oproerlingen zouden zijn," bijaldien deze te *Schang-haì* kwamen, om de openbare kassen te plunderen en al wat in 's Keizers dienst is, van kant te helpen.

---

[1] *Indo-Chinese Gleaner*, I, 87.

[2] Overland China Mail, 23 August. 1853.

8. 白蓮教 *Pĕ-liên-kiáo*, de Secte der Witte Waterlelie.

9. 山海會 *Schân-haì-hoéi*, in den Foekiën-dialect *San-hai-hoí*, het Land- en Zee-Genootschap [1].

10 De doodstraf werd in 1816 ook op de leden der Reine Theesecte 清茶門教 *Ts'ingTsch'a mûn-kiáo*) toegepast, hoewel zij, zoo als uit de acte van beschuldiging blijkt, slechts boeddhistische leerstellingen aankleefde en, door eene soort van pietistische dweeperij gedreven, den Boeddha (Bodhisattwa)彌勒 *Milĕ* (sanscrit Maitreya Boeddha), wiens komst als Messias nog verwacht wordt, uit haren schoot wilde doen voortkomen. De omstandigheid, dat zij eene afgescheiden secte vormde, was voldoende om het opperhoofd ter dood te doen brengen, en zijne naaste verwanten met verbanning en slavernij te straffen [2].

In de Britsch-Indische bezittingen, Malacca, Singapore en Pinang bestonden in 1846, volgens eene opgave, voorkomende in het *Chinese Repository*, XV, June, bl. 404 (l. 304), onder anderen de navolgende geheime Genootschappen. Daar de Britsche berigtgever hunne namen volgens een bloot dialect, waarschijnlijk dat van *Főekiën*, opgeeft en zich zelven in zijne schrijfwijze niet gelijk blijft, is het ons niet kunnen gelukken, om allen tot den fatsoenlijk- Chineschen tongval, of zoogenoemde Mandarijnen-taal, terug te brengen en hunne beteekenis op te geven. De namen zoo als de Britsche berigtgever ze schrijft, zijn:

1. "Tan Tae hoë" (m. leze *T'iên tí hoéi*) ook genoemd "Ghee-Hin-Hoé" "justice exalted Society," dus 義興會 *I hîng hoéi*, d. i. Genootschap voor de opkomst van het regt, of van de regtvaardigen; of aangezien *I-hing* ook een oude naam van *Tschang-hing*, stad van den 3[den] rang in *Tschĕ-kiang* is, het Genootschap van *I hing*. Het was toen te Singapore het voornaamste en talrijkste, en werd gezegd 10 tot 20000 leden te tellen.

2. "Kwan Taek Hoé," of "Kwan-Tec Hoé" (volgens de Mandarijnen taal ......?), met 1000 leden. Daar het vijandig tegenover het Hemel-Aarde-Verbond stond, schijnt het eene anti-revolutionnaire strekking te heb-

---

[1] *Journal of the As. Soc.* VI. 120, 135.

[2] De Moniteur van Peking, 21. *Kia king*-jaar, 5. maand, 27. dag, (Junij 1816). — *Indo-Chinese Gleaner*, I, 19.

ben. Beide Genootschappen bepalen zich niet tot een bijzonder clan, maar tellen leden uit alle gewesten van China. De overige genootschappen te Singapore zijn, in vergelijking met de beide genoemde, onbeduidend, zoowel wat het getal der leden als hun invloed betreft. Men vindt daaronder de vereenigingen:

3. "EE Kwan hoé [1]."

4. "Cho Soo Kong Hoé."

5. "Leong Choo Hoé" (het genootschap van *Loeng tscheoe* in *Koeang si?*)

6. "Sa Chap Lak Tean Kong Hoe [2]," eene vereeniging der voornaamste Chinesche kooplieden met het doel om elkander door geldelijke voorschotten uit een gemeenzaam fonds bij te staan, de weduwen en kinderen van overledene leden te ondersteunen, en voor de opvoeding der jongeren te zorgen. Elk lid betaalt 100 dollars inleg en eene jaarlijksche bijdrage.

Tot de talrijke genootschappen in *Pinang* behooren het,

1. "Ghee Hin hoe" (men leze *I-hing hoeí*).

"Hai sai Hoé" (m. l. *Hài san* of *Haì schan hoeí*, het zee- en landgenootschap.)

2. "Hwuy Chew Hoé (graceful district society)," eigentlijk het Genootschap van *Hoei tscheoe foe* (惠州府), eene stad in *Koeang toeng*.

3. "Cheong Hwa Hoé (the following flower society)," waarschijnlijk het genootschap van *Tsun hoá* 尊化, eene stad behoorende tot het district *Khin tscheoe* in *Koeang toeng*.

4. "Hiong San Hoé ("fragrant or incense mountain society)," eigentlijk *Hiâng schân hoeí* of het Genootschap van *Hiang schan*, het eiland op welks zuidelijke spits Macao ligt.

5. "Leng yip Hoé (peaceful city-society)."

6. "Ho Seng Hoé (harmonious conquering society)," m. l. *Hô schíng hoéi* 和勝會.

7. "Jin Ho Hoé (benevolent harmony society)," welligt het Genootschap van *Jin ho* 仁和 stad van den 3den rang, depart. *Hang tscheoe foe* in *Tschĕ kiang*.

---

[1] Wij zien ons genoodzaakt, de weifelige Engelsche schrijfwijs der namen te behouden.

[2] Welligt: het Genootschap der 46 goddelijke handwerkers?

8. "Jin Seng Hoé (benevolence prevailing society)" m. l. *Jin schíng hoeí* 仁勝會.

9. "Chun Sim Hoé (preserving the heart society)," m. l. *Ts'un sin hoeí* 存心會.

"Het doel van al deze genootschappen," besluit onze berigtgever, "mag oorspronkelijk zuiver en goed geweest zijn; maar het hangt van het karakter der leden af of het dit ook blijve, en niet ten kwade ontaarde." Dat het laatste het geval is, heeft de ondervinding der laatste jaren genoegzaam geleerd, en wordt in het oog loopend door eene gebeurtenis gestaafd, die wij hier der vermelding allezins waardig achten.

De uitvaart van Ho Yem Ko, *hoofd van het Hemel-Aarde-Verbond te Singapore, den* 9den *Maart* 1846 [1].

Sedert verscheidene jaren had zich te Singapore een Chinees, die voorgaf bakker te zijn, met der woon gevestigd en werd al spoedig de stichter en het hoofd eener *loge* van het Hemel-Aarde-Verbond (*Tiēn-tí hoei*, of, volgens de uitspraak der inwoners van Singapore — *Tan-tai-hoé*). Er werden verscheidene moorden gepleegd, en hij werd verdacht daarvan de leider te zijn; maar men kreeg nimmer genoegzame bewijzen in handen, om hem aan het geregt te kunnen overgeven. Ten laatste trok hij zich van zijne zaken terug en nam zijn verblijf te *Rochor* in een der tempels, toebehoorende aan zijn geheim genootschap, waar hij verbleef tot aan zijnen dood, den 23sten Februarij 1846.

Deze man had nooit veel bezeten, integendeel hij had al den schijn van arm te zijn; maar zijn invloed op zijn *clan* (of eigenlijk, op de leden van zijn genootschap) was ontzaggelijk, en daar de policie dit wist, maakte een vroeger overheidspersoon wel eens gebruik daarvan om rooverijen te ontdekken (wanneer ze — wij moeten dit er bijvoegen, door anderen dan leden van zijn verbond gepleegd werden.)

Zoodra zijn dood bekend werd, besloten de Broeders van het Hemel-

---

[1] Volgens het *Chinese Repository*, XV, June 1846. Art. IV.

Aarde-Verbond, zijn lijk gedurende 13 dagen ten toon te stellen, en dan in het openbaar met groote plegtigheid ter aarde te brengen. Men maakte van de zaak volstrekt geen geheim, en eenige bestierders vroegen zelfs aan de plaatselijke autoriteit verlof om de plegtige uitvaart te mogen houden, hetgeen hun werd toegestaan onder voorwaarde, dat daarbij geene verstoring der rust zoude plaats hebben, en dat niet meer personen zouden tegenwoordig zijn, dan gewoonlijk eenen lijkstoet uitmaken. Dit werd dan ook beloofd.

Iutusschen kreeg de policie kennis, dat een ontzaggelijk aantal Chinezen aan die begravenis zoude deelnemen, en dat een groot getal daarvan het voornemen had in de stad te komen, en de huizen van verscheidene Chinesche ingezetenen, die tot een ander genootschap behoorden, te plunderen.

Diensvolgens werd een Constabel gelast een oog te houden op de handelingen dergenen, die de begravenis zouden bijwonen, en in den vroegen morgen van den 9den Maart begaf deze zich met twee agenten en een Chineschen ingezetene, genoemd *Hon Tscheo Tek*, naar *Rochor*, waar het lijk lag, en waar hij verscheidene duizend personen verzameld vond. Hij mengde zich onder de aanwezigen en sprak met verscheidene personen, die de hoofddirectie schenen te hebben, hun vermanende om de orde te handhaven, hetgeen zij stellig beloofden te zullen doen.

Het gepeupel echter scheen niets goeds in den zin te hebben, daar de Constabel van tijd tot tijd (door *Hon Tscheo Tek*, die tot tolk diende) verwittigd werd, dat bedreigingen tegen hem geuit werden. Hij waarschuwde de hoofdpersonen om het niet te beproeven in de stad te trekken, maar den kortsten weg te nemen over Faber's Bridge naar de begraafplaats. Ten laatste werd men het eens dat de Constabel naast eenen aanvoerder aan het hoofd der processie zoude gaan, en de stoet zette zich in beweging. Wat het meest in het oog viel was eene zware kar, waarop eene groote papieren pop, eenen mensch voorstellende, geplaatst was.

Toen men ter plaatse kwam, waar de weg zich in tweeën scheidt, voerende de eene over Campong Glam naar de stad, terwijl de andere over Faber's Bridge in eene regte lijn naar de begraafplaats loopt, wilde de processie den weg naar de stad inslaan, en den Constabel alleen naar de begraafplaats laten gaan; doch deze wendde zich tot de aanvoerders, hun be-

duidende, dat zij dien weg niet mogten inslaan, en den anderen moesten kiezen, als zijnde deze de naaste.

Nu ontstond er eene groote opschudding en de Constabel, ongeregeldheden voorziende, zond een der twee agenten af, om den hoofdofficier van hetgeen er gaande was kennis te geven. Na veel twisten trachten de Chinezen den Constabel voorbij te dringen en terwijl zij met de kar op hem los reden, hem omver te werpen. Hij ontweek dit door ter zijde te springen. Kapitein CUPPAGE en de Heer DUNMAN, hoofdofficier van policie, kwamen met een klein gevolg aansnellen. Maar naauwelijks was de Heer DUNMAN begonnen de Chinezen (in het Maleisch) aan te manen, den weg naar de stad niet in te slaan, toen de Chinesche kreet: "*pan! pan!*" — het commando tot den aanval, zich verhief, en een aantal personen met stukken ijzer en hout gewapend op den Heer D. indrong. Deze, ongewapend als hij was, zoude zonder twijfel op de plaats vermoord geworden zijn, had de Chinees *Hon Tscheo Tek* in het beslissend oogenblik zich niet voor hem geworpen. *Hon Tscheo Tek* ontving eenen zwaren slag op de borst, die hem ter neder velde, en werd, terwijl hij op den grond lag, nog erg mishandeld en op het hoofd geslagen. Kapitein C. greep een der belhamels bij zijnen staart en gaf hem aan eenen soldaat over, maar de arrestant werd spoedig bevrijd en de soldaat deerlijk mishandeld.

Na veel woordenwisseling sloeg de processie den aangewezen weg over de Faber's Bridge in, zijnde de andere door gewapende dienaars der policie bezet; en eene afdeeling militie, die intusschen ontboden was, voegde zich bij den optogt, toen deze Colman's Bridge bereikte. Aldus geëscorteerd door militaire magt en begeleid door burgerlijke overheidspersonen, trok de muitende massa naar de begraafplaats. Wat verder met de papieren pop geschied is, daarvan zwijgen de berigten. Naar alle waarschijnlijkheid werd ze plegtig verscheurd of verbrand, aangezien tot de zinnebeeldige handelingen der *Hoeng*-broeders ook die behoort, dat een papieren beeld van den regerenden Keizer in stukken gesneden wordt [1]. Zoo veel is zeker, dat het lijk van den Singapoerschen bakker meer eer bewezen werd, dan hij ooit had kunnen verwachten, want het werd niet alleen door omtrent 7000

---

[1] Vergel. I, 270, noot 1.

Hoeng-broeders, maar bovendien door de burgerlijke en militaire overheden van de Britsche kolonie Singapore ten gràve gebragt.

"Het oproer," zegt een ooggetuige, "begon op het oogenblik dat de Chinezen den hoofdofficier van policie aanvielen. Daar militaire hulp ingeroepen werd, zoude men denken, dat het was met het doel om den hoop uit een te jagen en de belhamels te vatten. Maar niets daarvan! De militairen werden op beide zijden van den weg geposteerd, om de orde te handhaven, en de *Hoeng*-broeders smaakten de voldoening te zien, dat hunne vereeniging sterk genoeg was om ongestraft het openbaar gezag te trotseren." De begrafenis van het hoofd der *Hoeng*-broeders was eigenlijk een bloot voorwendsel om in grooten optogt de voornaamste straten der stad door te trekken, de bewoners in het algemeen en in het bijzonder die Chinezen, welke aan het Hemel-Aarde-Verbond geen deel namen, vrees aan te jagen en eene openbare demonstratie te houden, waarbij de papieren pop zoude in stukken gehouwen worden — handelingen welke het bestuur, schijnbaar onnozel, wel voor gewone lijkplegtigheden wilde aannemen. "Men had," vervolgde de verslaggever, "zich niet moeten bepalen, met de toegangen tot de stad door de gewapende magt te bezetten: na den aanval op den overheidspersoon, in uitvoering zijner functie, hadden de troepen op de plaats moeten verschijnen, en moeten beletten, dat het lijk door meer personen werd vergezeld dan men verkoos, al hadde het ook zoo ver moeten komen, dat de *Riot-Act* moest worden afgekondigd." "After such an alarming display" — besluit de berigtgever, "by those who have hitherto been happy to find themselves as a body rather winked at than tolerated, it is imperative on the local authorities to secure the power if they have it not, as the military stationed here I doubt not provides the force for the protection of the peaceable from this Triad Society."

In de plaats van het overleden hoofd der *Hoeng-loge* te Singapore werd nog in den avond van denzelfden dag een nieuw President gekozen — en wel een — kleermaker, wonende in de *Teluk Ayer street.* Of hij dezelfde persoon is die thans (1853) onder den naam van *Hoeng Sieoe Tsioeën* aan de spits van het oproer in China staat, en, zoo als uit de nieuwste documenten blijkt, het overbekende snijder-koning drama van Mun-

ster daadwerkelijk in het Chineesch overzet, zal de geschiedenis moeten leeren.

Hon Tscheo Tĕk, die niet terugdeinzend voor het gevaar, dat hij beter dan de Britsche autoriteiten moest kennen, zich tot hunnen tolk leende en ten blijke zijner goede trouw persoonlijk voor den Heer DUNMAN in de bres sprong, was het hoofd van een ander genootschap — het *Kwan Tæc Hoé*[1] dat, dewijl het door het Hemel-Aarde-Verbond als vijand vervolgd werd, deszelfs staatkundige beginselen niet kon deelen. De hem aangedane mishandeling werd naauwelijks in de stad ruchtbaar, of de leden van zijn genootschap maakten aanstalten, om met de wapenen in de hand wraak te nemen; en bloedige tooneelen zouden zonder twijfel het gevolg zijn geweest, indien niet de bezetting der stad hèn had terug gehouden. De wederzijdsche verbittering heeft echter spoedig daden van geweld voortgebragt, die bijna dagelijks voorvielen, en waarbij de policie óf zich onzijdig hield óf te kort schoot. Wij willen hier slechts één staaltje van zulke voorvallen laten volgen.

Weinige dagen na de begravenis van den ouden bakker wilde een Chinesche ingezetene van Singapore aan boord van eene junk gaan om eenige handelzaken te doen. Daar hij eenig geld bij zich had en geen lid van het Hemel-Aarde-Verbond was, werd hij door de bootslieden, die hem naar boord zouden brengen, afgemaakt en uit den weg geruimd. Zijn broeder deed daarvan aangifte bij de policie, en er werd een bevel uitgevaardigd om drie mannen, wonende aan de *Beach road*, die hij als de daders had aangewezen, in hechtenis te nemen. De policie begaf zich met dezen man naar de woning der daders en nam hen gevangen. Toen men hen wilde weg voeren, schoot het graauw toe, ontzette twee der moordenaars en ging aan het vechten om ook den derde te bevrijden. Terwijl de policie zich verwijderde om versterking te zoeken, viel een schot uit een huis en de aangever stortte, doodelijk getroffen, ter aarde. Toen de policie terug kwam,

---

[1] Daar de Britsche berigtgever, alhoewel hij de gelegenheid daartoe had, niet de minste inlichting omtrent dezen naam geeft, die ons op het spoor van zijne eigentlijke beteekenis zou kunnen brengen, moeten wij het zonderling geschreven woord *Kwan Taec* terug geven, zoo als wij het vonden.

werd zij zelve aangerand en gedwongen van hare vuurwapenen gebruik te maken. — De drie moordenaars behoorden tot het Hemel-Aarde-Verbond, en moesten krachtens Art. 30 van het Reglement voor het *Tiën-tí hoéi* door hunne makkers bevrijd worden. De aangever en zijn verdwenen broeder waren leden van het *Kwan Taec hoé* geweest.

Ter bevestiging van hetgeen wij tot dusver aangaande het karakter en de snoode bedrijven der geheime genootschappen van een gedeelte der "Chinesche gasten" in den Indischen Archipel hebben bijgebragt, willen wij hier ook de woorden laten volgen, welke de tegenwoordige Resident van Banka, de verdienstelijke en de wetenschap ijverig bevorderende Heer D. F. SCHAAP van Muntok d. d. 10 Julij 1853 aan een zijner vrienden hier te lande geschreven heeft [1].

"De geheime Genootschappen, *Tjien-ti-hoé* of ook *Payhoé* (?) genaamd, bestaan overal waar zich Chinezen uitlandig bevinden. Even als de francmaçonnerie, waarmede zij meer dan één punt van overeenkomst heeft, had deze instelling aanvankelijk een goed doel, namelijk om elkander in nood bij te staan. Dat doel is echter van lieverlede ontaard, en strekt de onderling te verleenen hulp zich meest ten kwade uit.

Meermalen ben ik in de gelegenheid geweest de werking der *Hoé* te bespeuren, zeer tot hindernis van den loop der Justitie, en zonder bij magte te zijn de hand op den waren schuldige te leggen, doordien zij elkander zelden verraden. — De waarborg tegen kwaad van algemeenen aard is daarin gelegen, dat de gegoeden zich aan die vereeniging onttrekken, terwijl alleen zij, die weinig of niets te verliezen hebben, daaraan werkdadig deel nemen."

---

[1] Het is de Heer Prof. H. C. MILLIES, die ons door de mededeeling dezer regelen verpligt heeft.

Blik op eenige der jongste bedrijven van het Hemel-Aarde-Verbond. Stichting van het "Hemelrijk van gelijkheid, of van diepen vrede."

Uit de achtereenvolgende berigten, die men thans uit China ontvangt (de laatste die wij bij het schrijven dezer regelen kenden, loopen over Augustus 1853) blijkt genoegzaam welke verbazende vorderingen het Drieheids- of Hemel-Aarde-Verbond in China zelf gemaakt heeft. Het is de ziel van den opstand, die, na den dood van den laatsten Keizer *Tao Koeang*, in het zuidwestelijke China uitbarstte, alles het onderste te boven keert en, gerugsteund door vreemde raadgeving en hulp, het land door het geschenk eener of meerdere nieuwe dynastieën zegen belooft.

Aanzienlijke benden "overstroomers" trekken, sedert de krijgsverrigtingen van hun verbond door de verovering van het heerlijke *Nan-king* een zoo gunstig aanzien gekregen hebben, uit de Britsch- en Nederlandsch Indische Bezittingen naar het tooneel des oorlogs, of zwerven, alvorens zich met hunne makkers op den *Yang-tsz-kiang* te vereenigen, in de Chinesche wateren rond en "schieten eenden" (begaan zeeroof).

Te *Hong-kong* is het, volgens de nieuwste berigten, zeer wel bekend, dat de opstandelingen in China van hunne *Hoeng*-broeders in den Indischen Archipel geld en versterking van manschappen ontvangen. In de laatste weken van Julij jl. zijn alleen van Singapoera niet minder dan vijfhonderd Chinezen naar China scheep gegaan. Velen hebben zich, naar men verhaalt, in de registers der Keizerlijke wervers doen inschrijven, ten einde vrijen overtogt naar het noordelijke China te genieten en bij de eerste gelegenheid de beste tot hunne broeders over te loopen. Eene Chinesche zeeroovervloot van omtrent twintig zeilen werd den 27sten Julij op de hoogte der Ladrones door drie Chinesche koopvaarders ontmoet, waarvan slechts één het geluk had te ontkomen, om het berigt van de uitplundering der beide andere schepen naar *Hong-kong* over te brengen.

Den 15^den^ Augustus was de brik *Arratoon Apcar* van *Hong-kong* naar Calcutta onder zeil gegaan, doch keerde den volgenden dag terug onder de leiding van den kanonier en 23 Indische matrozen. Een gedeelte der bemanning (10) had uit Chinezen bestaan, en deze hadden in den nacht

onder aanvoering van twee Chinesche passagiers, den kapitein en de overige aan boord aanwezige passagiers "de ooren gewasschen" (hen vermoord) en waren met de sloep doorgegaan. Zonderling genoeg wilde men te *Hong-kong* niet begrijpen, dat de beide Chinesche passagiers agenten van het *Hoeng*-verbond waren, die het slechts om rekruten en Engelsche geweren te doen was, en die eene goedkoope gelegenheid hadden gezocht om daarmede naar het vaste land terug te keeren [1].

Mogten in China de zaken van het oude Hemel-Aarde-Verbond verkeerd loopen, dan zullen de meest gecompromitteerde *Hoeng*-broeders de ruime zee moeten kiezen en de wijk naar overzeesche gewesten nemen; de toevloed van Chinesche gasten zal daar vermeerderen. — Het is een geschiedkundig feit, dat de overrompeling van Zeelandia en de verovering van het schoone Formosa door de Chinezen het werk was hunner zoogenoemde patriotische partij. Na eenen langen hardnekkigen strijd tegen de Mandschoe-dynastie ten laatste uit het rijk verdrongen, had zij vergoeding willen vinden in de stichting van een koningrijk op Formosa, doch daarmede niets anders bereikt, dan de inlijving van dit eiland in het Chinesche rijk voor te bereiden.

De opstand die in het jaar 1850, in het zuidwestelijke China, in de provincie *Koeang-si* uitbarstte, en aanvankelijk tot dit bergachtig gewest beperkt was, heeft zich in April 1852 eensklaps den weg naar de noordelijke provincie *Hôe-nân* gebaand, en het leger van het Hemel-Aarde-Verbond, den loop der rivier *Siang-kiang* volgende, die door genoemde provincie noordwaarts stroomt en zich bij *Yô-tscheoe* met den *Yâng-tsz'-kiang* vereenigt, zakte deze met verbazende snelheid tot *Nan-king* af, veroverde in het laatst van April 1853 deze oude hoofdstad van de zuidelijke helft van China en verkondigde eene nieuwe organisatie van het rijk.

Voor als nog zijn de berigten van deze feiten te onvolledig, te verward

---

[1] Toen de zaak voor de jury te *Hong-kong* kwam, werden de "petty officers" der Indische matrozen, die, met den slag gewaarschuwd, eerst begrepen wat er gaande was toen de Chinezen de brik verlieten, door het geregtshof veroordeeld als schuldig aan nalatigheid en als "meriting severe punishment." Tot achterhaling der helden van het bloedige drama werd besloten, toen men begreep, dat zij in zekerheid waren.

en partijdig, om daarna de gebeurtenissen met de vereischte naauwkeurigheid te kunnen beoordeelen. Laat ons, zonder de geschiedenis vooruit te loopen, de ontknooping van het gewigtige drama afwachten. —Één feit schijnt echter nu reeds vast te staan: de opstandelingen hebben de verdeeling des rijks in leenpligtige staten uitgeroepen, en vijf Koningen daarover gesteld, welke voorloopig te *Nan-king* vereenigd zijn. Het zijn de Grootmeesters der vijf voornaamste Loges.

De eenige min of meer bepaalde berigten van den toestand en het karakter van het thans te *Nan-king* gevestigde nieuwe rijksbestuur heeft men voor als nog aan het bezoek te danken, dat de Britsche gevolmagtigde Sir GEORGE BONHAM, aan boord der stoomboot *Hermes*, aan de opstandelingen te *Nan-king* heeft gebragt. Hij kwam daar den 27sten April 1853. Werd ook zijne aangekondigde bedoeling: "to open communications and to arrange, at what time he (the British Plenipotentiary) could meet with His "Majesty (the Rebel Chief)," niet bereikt, destemeer had zijn begeleider, de Heer MEADOWS, zendeling en tolk van het Engelsche Consulaat te *Schâng-hài* gelegenheid om met de opstandelingen en met vier Adjudanten hunner leenvorsten in aanraking te komen, terwijl de *Hermes* voor *Nan-king* drie dagen lang met bezoeken van nieuwsgierige opstandelingen, officieren en manschappen vereerd werd, aan welke de officieren en het gevolg van den Britschen Gevolmagtigde, ten blijke hunner goede gezindheid, regenschermen, verrekijkers en zelfs kleedingstukken tot ongehoord hooge prijzen wisten te verkoopen [1].

De bij deze gelegenheid in ruil voor Christelijke traktaten ontvangene traktaten en andere geschriften der opstandelingen verspreiden veel licht over de organisatie van het nieuwe rijksbestuur, over de nieuwe godsdienstige leerstellingen en gebruiken, over de krijgswetten enz. Zij vonden dan ook spoedig knappe Sinologen, die te *Schâng-hài* en elders daarvan Engelsche vertalingen bezorgden [2].

Het is hier de plaats niet om in eene ontleding en beoordeeling dezer

---

[1] *Overland China Mail*, 7th July 1853.

[2] Men vindt een met even veel kennis van zaak als onpartijdigheid geschreven verslag van deze lettervruchten der opstandelingen in de August-nommers van het China-Mail.

oorkonden, waarvan Chinesche kopijen ook tot ons gekomen zijn, te treden; en met het oog op de strekking van ons Tijdschrift, bepalen wij ons tot eenige der algemeenste, meest in het oog loopende trekken.

Het door de opstandelingen van *Koeang-si* gestichte nieuwe rijk voert den naam van T'AÍ-P'ÎNG T'IÊN-KOEĔ [1], of *Hemelrijk van gelijkheid*, en dagteekent zijne stichting van het jaar 1851 [2]. Wij hebben reeds vroeger (bl. 298, noot 2) aangemerkt, dat het woord *T'aí-p'îng* behalve gelijkheid ook eenen staat van algemeene rust en vrede beteekent en dat de *loges* van het Drieheidsverbond ook onder den naam van *T'aí-p'îng-tí*, d. i. Land of Bodem van Gelijkheid, of van diepen vrede doorgaan. De naam van het nieuwe rijk is dus van die der *loges* afgeleid en is in overeenstemming met eene vroeger (bl. 303) vermelde verklaring, dat men verwacht, "dat met de herstelling der *Ming*-dynastie (in andere woorden: met het eindelijke welslagen der pogingen van het Hemel-Aarde-Verbond) het geheele rijk tot het *Hoeng*-verbond zal toetreden."

De nieuwe erfelijke Keizer der *Ming*-dynastie — hij is, wel is waar, uitgeroepen en vertoont zich als zoodanig ook nu en dan, om de sympathie van het volk voor den opstand op te wekken, schijnt echter niet immer dezelfde persoon te zijn, — wordt *T'iên-tĕ* [3] of *virtus coelestis* genoemd. De naam heeft een' christelijken tint doch is, op den keper beschouwd, heidensch. Met den persoon van *T'iên-tĕ* wordt nog een mystisch spel gedreven; wanneer zijne speelmakkers de winst deelen, zal men welligt ook te weten komen, wat er van den jeugdigen telg der *Míng*-dynastie zij. Het is vreemd, dat feitelijk de naam der *Míng*-dynastie niet in zijn oud regt hersteld is. De "Koning van het Hemelrijk van Gelijkheid, de *T'aí-p'îng T'iên-koeĕ-wang*" gaat voor eenen inboorling van Canton door; hij was van den beginne af de hoofdleider van den opstand in *Koeang-si*, en naar alle waarschijnlijkheid tevens grootmeester eener provinciale *Hoeng-loge*. Hij

---

1 太平天國.

2 Het jaar 辛亥 *sîn haì* volgens den Cyclus van zestig.

3 天德, volgens de Engelsche schrijfwijs *Teēn-tih*, volgens de Fransche *Thiên te*; de andere voorkomende schrijfwijzen zijn onjuist. De Japanners zouden Ten tok uitspreken.

schijnt dezelfde persoon, of toch een zeer vertrouwd vriend des persoons te zijn, die tijdens den opstand in *Koeang-si* den naam *Hôeng-Sieoe ts'ioeên*[1], d. i. Voltooijer der Verheerlijking van het Hoeng-verbond voerde. Hij noemt zich ook, kortaf, *T'iên-wâng*, of Hemelsche Koning, en op het godsdienstig terrein Opperheer en Meester der groote Leer. Hij ontvangt openbaringen en bevelen van den hemelschen Vader (*T'iên-fôe*), waaronder hij, volgens de aloude Chinesche opvatting "den vaderlijken Hemel (*Foé-t'iên*)" verstaat, hij treedt als profeet op, en verkondigt eene religie, waarbij de lessen van de hooge oudheid en die van Confucius tot grondslag verstrekken, terwijl men uit de traktaten van Christelijke, of meer bepaald Protestantsche Zendelingen en uit het Oude Testament namen en feiten vindt aangehaald, die, vlugtig beschouwd, den schijn geven, als had de verkondiger dezer leer het geloof in CHRISTUS omhelsd, doch bij een meer gezet en naauwkeurig onderzoek naar het verband van het geheel — bevreemding baren en diegenen, die het meer om de uitbreiding der echt-christelijke beschaving, dan om materiële belangen te doen is, ten laatste — teleurstellen.

Terwijl de Hemelsche Koning de mozaische tien Geboden met geringe veranderingen als leefregel opgeeft, en de viering van den Sabbat op den zondag, en het offeren van dieren, dat overigens een oud Chineesch gebruik is, weder invoert, stelt hij zijn gezag gelijk met dat van den Hemelschen Vader. Hij doet zijn eigen woord en zijnen wil, als het woord en den wil van dezen Hemelschen Vader doorgaan. Hij maakt gewag van JEZUS, noemt hem zijnen oudsten broeder, beschouwt hem als den groot-

---

[1] 洪秀全. Zijn naam komt op de koddige houtsnee voor, die als facsimile van eene Chinesche schets der herovering van *Nan-king* door de Keizerlijken, in *L'Illustration, journal universel* 17 Sept. 1853 uitgegeven is. Minder aangetrokken door het vervaarlijk genie van den Chineschen schilder van veldslagen, dan door de randglossen, die een' keizerlijk gezinden schrijver doen kennen, vond ik bij de groep van insurgenten die op de stadspoort staan, waardoor de keizerlijken indringen, de kantteekening 楊秀青王勉洪秀全妖道. *Yang-Sieoe-tsing-wang miên Hoeng Sieoe-ts'ioeên yao-tao* d. i. de Koning *Yang Sieoe tsing* dringt in *Hoeng Sieoe ts'ioeên*, om den weg de beheksen (of ook om de gezonde rede te verschalken.)

sten man die ooit bestaan heeft; "maar" voegt hij er bij, "ik noem hem geen God." Wat JEZUS voor het Westen was, stelt de Hemelsche Koning zich voor, voor het Chinesche rijk te zijn — een verlosser. Hij noemt de Engelschen, omdat zij insgelijks eenen Hemelschen Vader vereeren, broeders, en wenscht dat zij zich in zijn geschil met de Mandschoe-dynastie onzijdig houden.

In zijne proclamatien vermaant hij zijne onderdanen om berouw te hebben over hunne zonden, de ondeugd te laten varen en de zaligheid boven in den hemel te zoeken. Hij zelf omgeeft zich intusschen, zoo als uit zijnen hof- en staats-almanak (*T'aï-p'ing lì-tschi*) blijkt, met eene tal- en luisterrijke hofhouding en heeft eenen wel georganiseerden harem. Voor de titels, welke zijne "honderd tot duizend prinsen en honderd tot duizend prinsessen" zullen voeren, is nu reeds gezorgd, zijne 999ste dochter, b. v. zal als *K'ieòe-pĕ k'ieòe-schĭ k'ieòe T'IÊN-KIN*, d. i. 999ste Goud van den Hemel moeten aangesproken worden.

De Hemelsche Koning vermaant de Chinezen om neder te knielen voor den Hemel en den "Allerhoogste" (*Hoeâng schâng-tí*) om vergiffenis hunner misdaden te smeeken. Wie zelf geen daartoe geschikt gebed kan maken, mag zich van een geschreven formulier bedienen. Na het gebed moet de bekeerde zich het geheele ligchaam in een bekken wasschen, of, bij voorkeur, zich in eene rivier baden. Nadat hij aldus van zijne zonden gereinigd is, moet hij des morgens en des avonds den Allerhoogste aanbidden, bij maaltijden luiden dank zeggen, de Tien Geboden van het O. V. in acht nemen, en den Sabbat vieren. "Op deze wijze," zoo leert hij, "zult gij kinderen des Allerhoogsten worden, die met welgevallen op u zal nederzien, en wanneer gij zult komen te sterven, zullen uwe zielen ten hemel opvaren, om de eeuwige zaligheid te genieten."

Met uitzondering der wasschingen en der dankoffers, die in rijst, rijstbier (*tsièoe*) en thee bestaan, en waarbij ook dieren moeten geslagt worden [1], verwerpt de "Hemelsche Koning" alle symboliek: hij laakt regtstreeks

[1] Er is niets zoo strijdig met de beginselen van het Boeddhisme, als het dooden van een schepsel, wel verre dus dat een Boeddhist ooit op het denkbeeld zoude komen, om zijn dankgebed door offerbloed te willen bekrachtigen.

de boeddhistische beeldendienst, verwoest de tempels en bestrijdt de Mandschoe-dynastie, die de Boeddha-leer belijdt, ook op het kerkelijk terrein.

Het uitzigt op eeuwig geluk boven in het hemelsche paleis en in tegenstelling daarvan het uitzigt op eene hel in het binnenste der aarde met eeuwigdurende straffen, zijn de hefboomen, die hij in beweging brengt, om het Chinesche volk te verbeteren.

Was het tot dusver eene door alle Chinesche wijsgeeren zoowel als door de Boeddha-leer aangenomene stelling, dat de mensch de bron van het goed en kwaad in zijn eigen binnenste te zoeken heeft; de nieuwe Hemelsche Koning laakt deze leerstelling en wijt al het kwaad onder de menschen aan het bedrog door de Boeddhistische kerk gepleegd, en aan den invloed eens Duivels, waartoe hij zekeren *Yen-lo-wang* gekozen heeft. Hij noemt dezen "de aloude slang, welke onder verschillende gestalten de harten der menschen binnensluipt, de zielen misleidt en de geestelijken der andere gezindheden leert, door tallooze leugens het menschdom te bedriegen."

Vraagt gij, geachte Lezer! wie deze *Yen-lo-wang* is, en van waar hij komt? Ieder die eenige kennis draagt van de Oostersche Mythologiën, zal daarop moeten antwoorden: De *Yen-lo-wang* der Chinezen is dezelfde persoon als de *Yama*, of *Yamarâdja* der Hindoemythen. De dichter heeft hem tot koning over het rijk der duisternis gesteld en hem het ambt van regter over de dooden opgedragen. De dichter laat de dooden voor hem verschijnen om naar het verslag, dat de referendaris *Tjitragoepta* van hunne bedrijven geeft, hun oordeel te ontvangen; de dichter laat de goeden naar *Swarga* of het Elysium vertrekken en verwijst de boozen in de verschillende afdeelingen van *Naraka* of den Tartarus. Als "Koning der regtvaardigheid" (*Dharmarâdja*) heeft *Yama*, dichterlijk gesproken, twee gezigten: hij toont zich vriendelijk jegens den goede, gestreng jegens den booze [1]. Men ziet, de dichter der Indische mythen heeft ook het geloof aan belooning en straf na dit leven willen verspreiden. Dat de "Hemelsche Koning" der Chinezen dezen *Yama* of *Yen-lo-wang*, die in werkelijkheid nooit bestaan

[1] M. z. *Das Buddha-Pantheon von Nippon*, blz. 115, 132. — The Vishnu-Purâna, a system of Hindumythologie, translated from the original sanscrit, by H. H. WILSON. London, 1840, blz. 153, 207, 266, 286.

heeft, volgens de mythe echter, waarin hij geboren is en leeft, zich doorgaans onberispelijk gedraagt, in vollen ernst voor den in regten geldigen duivel neemt, "aan wiens invloed al het kwaad op aarde te wijten is," verraadt eene onkunde van het wezen der Oostersche mythen en eene verwarring van begrippen, die men van den stichter eener nieuwe Chinesche godsdienstige sekte, die zich voordoet als of zij het bijgeloof van het menschdom bestreed, niet zou verwacht hebben; of zouden deze denkbeelden — de vraag wordt van meer dan eenen kant geopperd, — niet van hem zelven, maar van iemand anders komen, die zich geroepen acht, de taak van een "Hemelsch Koning van China" over te nemen?

Niet minder vreemd klinkt het anathema, hetwelk de "Hemelsche Koning" over den Chineschen Draak (龍 *Loeng*) uitspreekt. Hij ziet in hem eene "vleeschwording van den duivel *Yen-lo-wang*," en diensvolgens in den Keizer, die den draak in het aloude rijkswapen voert, een dienaar des — duivels.

De aloude *Loeng*, de draak van het middenrijk, die den kop van den kameel, de horens van het hert, de oogen van een spook, de ooren van den os, den buik van de slang, de schubben van den karper, de pooten van den tijger en de nagels van den valk hebbende, als levend wezen in werkelijkheid nooit bestaan heeft, maar door den mythologischen keizer *Fohi* tot veldteeken gekozen, alleen een mythologisch en heraldisch leven leidt; naar de getuigenis echter der oude en nieuwe natuurkundige boeken van het middenrijk, niets anders is, dan de personificatie van het Water, dus zinnebeeld van het weldadige element, dat nu eens als regen nedervallend, dan als beek en rivier het land besproeijend, aan den bodem van China die vruchtbaarheid schenkt, waardoor hij in staat is zijne millioenen hongerige bewoners te verzadigen; de draak, die naar luid van het gebed der *Hoeng*-broeders zelven, de "vruchtbaarheid bestiert van het Chinesche rijk, zoo verre zijne grenzen zich uitstrekken [1]," en daarom van ouds een geliefkoosd voorwerp der beeldende kunst geworden is [2]; op de borst van

---

[1] M. z. blz. 301.

[2] "Nous expliquons," zegt P. DE PREMARE, "ordinairement le caractère *Long*, par dragon, animal qui inspire en Europe une idée de gros serpent, et qui se prend presque

den keizer en op zijne banieren geborduurd of geschilderd staat, en zelfs de Chinesche inkt, zoo gezocht in Europa, tot sieraad verstrekt, — de oude *Loeng*, al keert een andere St. Joris de lans tegen hem; in het oog van hun die zijne geboorteakte en zijn *curriculum vitae* kennen, zal hij blijven, wat hij zoo lang geweest is: eene dichterlijke fictie, een oud wapenbeeld, weinig geschikt, om als duivel de verantwoordelijkheid voor het kwaad dat de Chinezen doen, op zich te nemen!

Uit deze weinige trekken zal blijken, dat de Britsche verslaggever van de lettervruchten der opstandelingen (China-Mail, 6 Aug. j. l.) allezins gegronde redenen had, om als zijn gevoelen daarover het navolgende uit te spreken:

"As it chances, the verdict has been eagerly given out by some and accepted by others, that this band of *Kwang-si*-revolutionists, or at least their leaders are "converts to the Christian faith" and remarkable for their "PURE AND SPIRITUAL CHRISTIANITY." From such extravagant opinions we must dissent."

Zoo als het thans met de zaak der opstandelingen in China gesteld is, is er allezins kans, dat zij hun oogmerk bereiken en de Mandschoe partij van het grondgebied des rijks wegspoelen. Welligt is dit reeds geschied. Of zij echter, ten minste onder hunne tegenwoordige aanvoerders, in staat zullen zijn, op de "overstroomde" orde van dingen een beter stelsel van bestuur op te bouwen en het overbevolkte land gelukkiger te maken, moeten wij voor als nog betwijfelen. De geheele beweging, wanneer het religieuse element, dat daarbij in het spel komt, niets anders is, dan eene holle phraseologie, zal, zoo als alle vroegere staatsomwentelingen in China, het bestaande alleen in naam veranderen en allengs tot het oude trachten terug te keeren. Is echter het religieuse element, zoo als het zich voordoet, werkelijk gemeend en gaat men daartoe over om eene bevolking die in de beslommering van het dagelijksche leven weinig aanleg tot boetvaardigheid

---

toujours en mauvaise part, au lieu que chez les Chinois *Long* offre presque toujours un si belle idée, que c'est un de plus beaux symboles." Le *Chou king* un des livres sacrés des Chinois; ouvrage recueilli par Confucius, traduit par P. GAUBIL. Paris, 1770. Discours préliminaire par le P. PREMARE, pag. LXVI.

schijnt te hebben, door openbare of bedekte maatregelen van geweld daartoe te willen dwingen, dan zal de geheele poging tot staatkundige en godsdienstige hervorming van het rijk op verdeeldheid en verzwakking, zoo niet op burgeroorlog uitloopen, en alzoo den invloed en de belangen der vreemden tot eene brug dienen, waarover zij met afschaffing der in- en uitgaande regten, tot in het hart van het rijk doordringen.

Leiden, October 1853.

J. HOFFMANN.

